

C.S. LEWIS

HOPEINEN TUOLI

Suomennos Kaarina Helakisa

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

The Silver Chair Copyright © CS Lewis Pte Ltd 1953
Inside illustrations by Pauline Baynes copyright © CS Lewis Pte Ltd 1953

Cover art by Pauline Baynes, copyright © CS Lewis Pte Ltd 1965

The Chronicles of Narnia®, Narnia® and all book titles, characters and locales original to The Chronicles of Narnia, are trademarks of CS Lewis Pte Ltd. Use without permission is strictly prohibited.

Published by Otava Publishing Company under license from the CS Lewis Company Ltd.
www.narnia.com

Käännöstä tarkistanut Tarja Kontro 2005

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 1976

ISBN 978-951-1-49943-5

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

SISÄLLYS

1. Voimistelusalin takana	7
2. Jill saa tehtävän.....	15
3. Kuninkaan lähtö	23
4. Pöllöparlamentti	32
5. Rapanhapakko.....	40
6. Pohjoinen erämaa	48
7. Omituisten ojien kukkula.....	57
8. Harfangin talo	65
9. Miten saatiin selville muuan tietämisen arvoinen seikka	74
10. Auringottoman maan matka	82
11. Pimeä linna	91
12. Alamaan kuningatar	99
13. Alamaat vailla valtiatarta.....	108
14. Maailman pohjalla.....	116
15. Jill katoaa	124
16. Aslaninvuorella	131

Ensimmäinen luku
VOIMISTELUSALIN TAKANA

OLI PILVINEN SYYSPÄIVÄ, ja Jill Pölkky itki voimistelusalin takana.

Hän itki sen takia että häntä oli taas kiusattu. Tämä kirja ei ole kyllä mikään koulukuvaus, niin että minä kerron Jillin koulusta mahdollisimman vähän. Ei se ole mukava aihekaan. Tämä oli »yhteiskasvatuskoulu», semmoinen jossa oli sekä tyttöjä että poikia. Niitä sanotaan »sekakouluiksi», vaikka toiset kyllä sanoivat ettei tuo koulu ollut likikään niin sekaisin kuin ne jotka sitä pitivät. Heidän mielestään poikien ja tyttöjen piti antaa tehdä mitä mielivät, ja ikävä kyllä kymmenkunta isoa poikaa ja tyttöä kaikkein mieluiten kiusasi pienempiään. Niinpä täällä tapahtui kaikenmoista kamalaa, mikä tavallisessa koulussa olisi tullut äkkiä ilmi ja lopetettu saman tien, mutta ei tässä koulussa. Tai jos nyt niin kävikin, niin syypäitä ei erotettu eikä ylimalkaan rangaistu. Johtajaopettaja sanoi, että nämä olivat kiintoisia psykologisia tapauksia, ja hän kutsutti kiusantekijät juttusilleen ja puhui tuntikausia heidän kanssaan. Ja jos osasi puhua sopivia johtajaopettajalle, jutun lopputuloksena sai vain entistä paremmat mahdollisuudet päästä suosikkioppilaaksi.

Sen tähden siis Jill Pölkky itki tuona harmaana syyspäivänä sillä kostealla pikku polulla, joka kulkee koulun takana voimistelusalin ja pensaikon välitse. Hän oli juuri lopettamaisillaan itkunsa, kun joku poika tuli kädet taskussa ja vihellellin voimistelusalin nurkan takaa. Poika oli vähälä törmätä Jilliin.

»Voisit kyllä vähän katsoa eteesi», Jill Pölkky sanoi.

»Katsonhan minä, eikä sinun tarvitse siinä –» Samassa poika huomasi Jillin kasvot. »Hei kuule, Jill, mikä sinun on?»

Jillin kasvot vääntyivät sellaiseen irvistyykseen, joka yleensä on tuloksena, jos yrittää sanoa jotakin, mutta huomaa että purskahtaisi itkuun heti kun avaisi suunsa.

»Ai taas *ne* vai – kuten tavallista», poika sanoi synkästi ja työnsi kädet syvemmälle taskuihinsa.

Jill nyökkäsi. Ei ollut tarpeen sanoa mitään, ei vaikka olisi kyennytkin puhumaan. He molemmat tiesivät.

»Kuule nyt», poika sanoi. »Ei meidän kannata yhtään –»

Hyvää hän tarkoitti, mutta hän *kyllä* puhui kuin mikäkin saarnamies. Jill kimmastui äkkiä (niin käy helposti, jos on kesken kaiken joutunut lopettamaan itkemisen).

»Mene matkoihisi ja hoida omat asiasi», Jill sanoi. »Onko joku käskenyt sinun sekaantua asioihini, onko muka? Ja sinäkö se tässä rupeat opettamaan, mitä meidän pitäisi tehdä, niinkö? Ilmeisesti meidän olisi sinun mielestäsi juoksenneltava kaiket päivät liehakoimassa niitä ja tanssia niiden pillin mukaan ja olla niille mielin kielin, niin kuin sinä olet.»

»Hyvä tavaton», poika sanoi ja istuutui ruohopenkereelle pensaikon laitaan mutta ponnahti vikkellä pystyyn, sillä nurmikko oli likomärkä. Pojan nimi oli valitettavasti Eustace Ruikku, mutta ei hän mikään paha poika ollut.

»Pölkky», hän sanoi. »Onko tuo nyt ihan reilua? Olenko minä muka tehnyt mitään tuollaista tämän lukukauden aikana? Enkö minä puolustanut Carteria siinä jänisjupakassa? Ja enkö pitänytkin Spivvinsin salaisuuden – vaikka ne kiusasivat minua? Ja enkö minä muka –»

»E-en minä tiedä enkä välitä», Jill nyyhkytti.

Eustace Ruikku käsitti ettei Jill vielääkään ollut ihan tolallaan, ja järkevää kyllä hän tarjosi tytölle piparmintun. Itsekin hän otti yhden. Maailma rupesi heti näyttämään Jillistä valoisammalta.

»Anna anteeksi, Ruikku», hän sanoi. »Minä en ollut reilu. Olet sinä ollut ihan kunnolla – tällä lukukaudella.»

»No unohda sitten viime lukukausi jos voit», Eustace sanoi. »Minä olin silloin ihan toisenlainen. Olin – voi millainen sintti minä olinkaan.»

»No niin totta puhuen olit», Jill sanoi.

»Olenko minä sinusta nyt jotenkin muuttunut?» Eustace kysyi.

»Et pelkästään minusta», Jill sanoi. »Kaikkien mielestä sinä olet muuttunut. Ja *nekin* ovat huomanneet sen. Eleanor Blakiston kuuli, kun Adela Pennyfather puhui sinusta toissa päivänä pukuhuoneessa. 'Joku on tehnyt vaikutuksen siihen Ruikun poikaan. Häntä on tänä vuonna ihan mahdollon käsitellä. Meidän on ruvettava kohta pitämään *häntä* silmällä.'»

Eustace värähti. Joka ikinen kokeilukoulun oppilas tiesi, millaista oli kun ne rupesivat »pitämään silmällä».

Lapset olivat tuokion hiljaa. Vesipisarat putoilivat laakeripuun lehdistä.

»Minkä takia sinä olit viime vuonna sellainen toisenlainen?» Jill kysyi.

»Minulle sattui lomalla kummallisia juttuja», Eustace sanoi salamyhkäisesti.

»Millaisia juttuja?» Jill kysyi.

Eustace ei sanonut pitkään aikaan mitään. Sitten hän vastasi: »Kuule Pölkky, sinä ja minä vihaamme tätä paikkaa osapuulleen niin paljon kuin yleensä mitään voi vihata, vai mitä?»

»Minä ainakin», Jill sanoi.

»No sitten minä luulen, että voin luottaa sinuun.»

»Harvinaisen hyvin sinulta.»

»Tämä on ihan totta kamalan salainen juttu. Kuule, Pölkky, oletko sinä hyvä uskomaan juttuja? Minä tarkoitan sellaisia juttuja, joille kaikki täkäläiset nauraisivat.»

»En ole ikinä kokeillut», Jill sanoi. »Mutta voin minä ollakin.»

»Uskoisitko jos sanoisin, että minä menin viime lomalla vähäksi aikaa pois maailmasta – kävin maailman ulkopuolella?»

»En tietäisi mitä tarkoitat.»

»No ei puhuta maailmoista sitten. Mitä jos kertoisin sinulle, että olen käynyt sellaisessa paikassa, missä eläimet osaavat puhua ja missä on – muun muassa taikoja ja lohikäärmeitä – ja – no niin, kaikkea mitä saduissa on.» Ruikkua pelotti kauheasti puhua tällaisia ja hän lehahti tulipunaiseksi.

»Miten sinä sinne jouduit?» Jill sanoi. Häntäkin ujostutti omituisesti.

»Ainoalla tavalla jolla sinne pääsee – meidät taiottiin», Eustace kuiskasi. »Minä olin siellä serkkujeni kanssa. Joku vain – pyyhkäisi meidät mukaansa. Minun serkkuni olivat käyneet siellä ennenkin.»

Jillin mielestä juttuun oli helpompi uskoa nyt kun he puhuivat kuiskamalla. Sitten häntä äkkiä alkoi hirveästi epäilyttää, ja hän sanoi (niin rajusti että hän oli hetken ajan ihan naarastikerin näköinen): »Jos saan selville, että sinä vedät minua nenästä, en ikinä enää puhu sinulle, en ikinä, en ikinä, en ikipäivinä.»

»En minä narraa», Eustace sanoi. »Vannon etten narraa. Vannon – vannon sen kautta kiven ja kannon. Ja vaikka minkä.»

(Kun minä olin koulussa, meillä sanottiin aina: »Vannon sen Raamatun kautta.» Mutta kokeilukoulussa Raamatut eivät olleet suosiossa.)

»No hyvä», Jill sanoi. »Minä uskon.»

»Etkä kerro kenellekään?»

»Millaiseksi lörpöksi sinä oikein minua luulet?»

Tuntui hyvin jännittäväältä puhua tällaisia juttuja, mutta kun he lopettiivat ja Jill katsahti ympärilleen ja näki syksyisen harmaan taivaan ja kuuli, miten vesi tipahteli lehdiltä, ja kun hän ajatteli kokeilukoulun koko toi-

vottomuutta (tällä lukukaudella oli kaikkiaan kolmetoista viikkoa ja vielä yksitoista oli edessäpäin), hän sanoi: »Mutta mitä iloa tuosta loppujen lopuksi meille on? Emmehän me ole siellä vaan täällä. Emmekä me pääse sinne millään. Vai mitä?»

»No sitä minä juuri mietin», Eustace sanoi. »Kun me lähdimme paluumatkalle sieltä, muuan olento sanoi, että Pevensien lapset (he ovat niitä minun serkkujani) eivät ikinä pääse sinne takaisin. He olivat siellä jo kolmatta kertaa. Luulen että he olivat saaneet oman osuutensa. Mutta minulle kukaan ei sanonut mitään. Kyllä kai se olento olisi sanonut saman minullekin, ellei hän olisi tarkoittanut, että minä vielä joskus tulen takaisin? Sitä minä vain ihmettelen, voimmeko – voisimmeko me –?»

»Tarkoitatko, että meidän pitäisi jollakin lailla itse yrittää päästä sinne?»

Eustace nyökkäsi.

»Tarkoitatko että me vaikka piirtäisimme maahan ympyrän – ja kirjoitaisimme siihen outoja kirjaimia – ja menisimme seisomaan sen keskelle ja lukisimme loitsuja ja manauksia?»

»Niin», Eustace sanoi mietittyään ankarasti tuokion verran. »Kyllä kai minulla jotakin tuontapaista on ollut mielessäni, vaikka en ole mitään tehnytkään. Mutta nyt kun pitäisi tehdä päätös, minusta rupeaa tuntuamaan siltä, että nuo kaiken maailman ympyrät sun muut jutut ovat ihan tyhmiä. En usko että hän pitäisi niistä yhtään. Tuntuisi jotenkin siltä kuin me luulisimme, että häntä voi käskeä tekemään vaikka mitä. Itse asiassa me voimme vain pyytää häneltä mitä toivomme.»

»Kenestä ihmeestä sinä oikein puhut?»

»Häntä sanotaan siinä maassa Aslaniksi», Eustace sanoi.

»Sehän on merkillinen nimi.»

»Ei se ole yhtään niin merkillinen kuin hän itse on», Eustace sanoi vakavasti. »Mutta tehdään nyt jotakin. Ei siitä voi haittaakaan olla, että kysyy. Seisotaan tällä lailla rinnakkain. Ja kädet pidetään suorina edessä näin, niin että kämmenet ovat alapäin. Näinhän Ramandun saarellakin tehtiin.»

»Kenen saarella?»

»No minä kerron joskus. Ja hänen mielestään olisi hyvä, jos kääntäisimme itään päin. Odota nyt, missä päin itä taas onkaan?»

»En minä tiedä», Jill sanoi.

»Se työissä on kummallista, etteivät ne ikinä osaa ilmansuuntia», Eustace sanoi.

»Et sinä itsekään osaa», Jill sanoi närkästyneenä.

»Osaanhan, jos sinä vain et koko ajan keskeyttäisi. No nyt minä tiedän. Itä on tuollapäin, vastapäätä laakeripuita. Sano nämä sanat minun peräsäni.»

»Ai mitkä sanat?» Jill kysyi.

»No ne tietenkin jotka minä nyt sanon», Eustace vastasi. »Kas niin.»

Ja hän aloitti: »Aslan, Aslan, Aslan.»

»Aslan, Aslan, Aslan», Jill toisti.

»Ole kiltti ja päästä meidät –»

Juuri sillä hetkellä joku huusi voimistelusalin nurkan takaa: »Pölkky vai? Kyllä minä tiedän missä hän on. Hän kyykkii pillittämässä tuolla voimistelusalin takana. Haenko minä hänet?»

Jill ja Eustace vilkaisivat toisiaan, sukelsivat laakeripuiden katveeseen ja lähtivät kiipeämään multaista jyrkännettä kunnioitusta herättävän vikkelaesti. (Kokeilukoulun erikummallisista opetusmenetelmistä johtui, ettei siellä suuremmiten opittu ranskaa eikä matematiikkaa tai latinaa tai muita sentapaisia aineita; sen sijaan kokeilukoululainen kyllä oppi pakenemaan tarvittaessa nopeasti ja äänettömästi.)

Vähän aikaa kiivettyään he pysähtyivät kuuntelemaan. Äänistä päätellen takaa-ajajat olivat heidän jäljillään.

»Voi kun se ovi olisi taas auki», Ruikku sanoi heidän jatkaessaan matkaa, ja Jill nyökkäsi. Rinteen laella oli näet korkea kiviaita ja aidassa portti, josta pääsi aukealle nummelle. Tämä portti oli melkein aina lukossa. Mutta toisinaan joku oli tavannut sen avoinna – tai kenties niin oli tapahtunut vain kerran. Mutta voit kuvitella, miten sen yhden ainokaisen kerran muisto piti toivoa yllä ja houkutteli kokeilemaan porttia, sillä jos se joskus sattuisi olemaan auki, siitä pääsisi oivallisesti pujahtamaan kenenkään näkemättä pois koulun alueelta.

Puuskuttaen Jill ja Eustace saapuivat aidalle. He olivat kuumissaan ja nuhruisia kiivettyään melkein mykkyrässä laakeripensaiden alitse. Ja tuossa se ovi nyt oli, lukossa kuten tavallista.

»Ei tästä tietenkään mitään hyötyä ole», Eustace sanoi käsi oven rivassa. Ja sitten: »O-o-oho. Kissa vieköön!» Ripa nimittäin kääntyi ja ovi avautui.

Hetkeä aikaisemmin kumpikin heistä oli ajatellut pujahtaa ovesta kiireen vilkkaa, jos se tällä kertaa jostakin kumman syystä ei olisikaan lukossa. Mutta kun ovi tosiaan aukeni, he jähmettyivät ällistyksestä paikoilleen. He nimittäin näkivät oven takana jotakin ihan muuta kuin olivat odottaneet.

He olivat kuvitelleet näkevänsä harmaan kanervikkorinteen ja nummen, joka kumpuilee silmäkantamattomiin yhtyäkseen viimein pilviseen systaivaaseen. Mutta nyt he kohtasivatkin auringon roihun, joka tulvahti porttiholvista sillä lailla kuin kesäkuun valo valahtaa autotalliin, kun ovi avataan. Valo sai heinikon vesipisarat loistamaan helminä ja paljasti Jillin tuhruisten kasvojen kyyneljuovat. Ja tämä auringonvalo säteili ihan toisen maailman näköisestä paikasta – sikäli kuin he siitä mitään näkivät. He näkivät pehmoista nurmikkoa, pehmeämpää ja heleämpää kuin Jill oli ikäänään nähnyt, sinisen taivaan he näkivät, ja edestakaisin syöksähteleviä esineitä, niin loistavia että ne näyttivät jalokiviltä tai valtavilta perhosilta.

Vaikka Jill oli jotakin tämäntapaista odottanut, silti hän säikähti. Hän vilkaisi Ruikun kasvoja ja näki että poikakin oli peloissaan.

»Tule, Pölkky, mennään», Ruikku sanoi tukahtuneella äänellä.

»Pääsemmekö me takaisin? Onko se varmaa?» Jill kysyi.

Siinä samassa hänen takaansa kuului ääni, ilkeä pieni pahansuopa ääni. »No niin, Pölkky», se kimitti. »Kyllä kaikki tietävät, että sinä olet siellä. Tule tänne heti.» Se oli Edith Jacklen ääni. Edith ei varsinaisesti kuulunut *niihin*, mutta hän oli heidän siipijoukkoaan ja kantelupukkejaan.

»Äkkiä», Ruikku sanoi. »Tässä, anna käsi. Me emme saa eksyä toisistamme.» Ja ennen kuin Jill kunnolla käsitti mitä oli tekeillä, Ruikku oli tarttunut häntä kädestä ja vetänyt hänet mukanaan portista – pois koulun pihalta, pois Englannista, pois koko tästä meidän maailmastamme siihen tuntemattomaan paikkaan.

Edith Jacklen ääni katosi yhtä äkisti kuin radion puhe, kun radio suljetaan. Yhtäkkiä ympäriltä kuului ihan erilaista ääntä. Se tuli noista loistavista ylailmojen lentäjistä, jotka nyt osoittautuivat linnuiksi. Ne suorastaan melusivat – mutta niiden hälinä muistutti musiikkia enemmän kuin meidän maailmamme lintujen laulu konsanaan – ja niin uudenaikaista musiikkia, että sitä oli ensi kuulemalta vähän vaikea ymmärtää. Mutta lintujen laulusta huolimatta kaiken taustalla tuntui vallitsevan ääretön hiljaisuus. Tämä hiljaisuus sekä ilman raikkaus saivat Jillin arvelemaan, että he olivat jonkin hyvin korkean vuoren huipulla.

Ruikku piteli häntä vieläkin kädestä, ja he lähtivät kulkemaan eteenpäin tähystellen ympärilleen joka suuntaan. Jill näki että kaikkialla kasvoi valtavia puita, vähän niin kuin setrejä, paljon suurempia vain. Mutta kun niitä ei kasvanut kovin tiuhassa eikä metsässä ollut aluskasvillisuutta, puilta saattoi nähdä ties miten pitkälle oikeaan ja vasempaan. Ja niin pitkälle kuin silmä kantoi, Jill näki metsän jatkuvan: tasaista nurmikkoa,